

DE MUNT KLAPPER

EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE vzw

Driemaandelijks tijdschrift

- 22 -

april 1999

Herdenkingsmunt Expo 1935

40 frank die het tot 50 frank bracht

Vz: Het Sint-Michielsbeeld op de toren van het Brussels stadhuis; links ervan: 50; rechts: FR; erboven: KONINKRIJK BELGIE -; eronder: BRUSSELSCH TONTOONSTELLING -

Kz: Het groot paleis op de Heysel; erboven: 1835 1935; er rond: EEUWGETIJD DER BELGISCHE SPOORWEGEN

Massa: 22 gram

Gehalte: zilver/koper 680/320

Vanhoudt, M 150

Verantwoordelijke uitgever : H. VANHOUDT, Belsenakestraat 20, 3020 HERENT

Afgifte Kantoor Wetteren 1

Bezoek aan de wereldtentoonstelling van 1935

Vele numismaten weten niet dat de tentoonstelling van 1935 een echte wereldtentoonstelling was. Het opschrift van de gedenkmunt is in dit opzicht misleidend en geeft de indruk dat het alleen maar om de viering van het honderdjarig bestaan van de Belgische spoorwegen ging.

Reeds tijdens de wereldtentoonstelling van Brussel 1910 was het plan opgevat om in 1930, ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van België, een wereldtentoonstelling in te richten. Toen men echter over de daadwerkelijke uitvoering van dit plan begon te praten bleek dat er eisen waren om de wereldtentoonstelling te decentraliseren. Adolf Max, staatsminister, burgemeester van Brussel en drager van een karakteristieke en indrukwekkende snor mag beschouwd worden als de drijvende kracht achter het idee van een wereldtentoonstelling te Brussel. Hij slaagde erin een oplossing voor deze problemen te vinden met een compromis op zijn Belgisch: het eeuwfeest van België zou gevierd worden in 1930 met twee internationale tentoonstellingen, één te Brussel en één te Luik; vijf jaar later zou er dan een echte wereldtentoonstelling te Brussel komen ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de Belgische spoorwegen en van het vijftigjarig bestaan van de stichting van de Etat indépendant du Congo Belge door Leopold II. België had, in 1928, in ruil voor de toezegging van een wereldtentoonstelling in 1935, er zich wel voor een internationale conferentie toe moeten verbinden geen grote internationale tentoonstellingen meer in te richten voor 1950. Het voorzitterschap van de beheerraad van de tentoonstelling werd waargenomen door Jean Jadot, en na diens dood, door Emile Franqui, beiden voorzitters van de Generale Bankmaatschappij. Adolf Max was voorzitter van het uitvoerend comité.

Velen twijfelden aan de rendabiliteit van deze onderneming; de crisis, die in 1929 met de crash van Wallstreet begon, was nog niet ten einde; de tentoonstellingen van 1930 waren nog maar pas achter de rug in België; de wereldtentoonstelling van Chicago 1933 lag nog vers in het geheugen; de internationale toestand werd steeds dreigender...

In 1928 moest het inrichtend comité kiezen tussen het park van Woluwe en het plateau van Ossegem, nabij het Koninklijk park. Het was deze laatste site die het tenslotte haalde, wat zeker niet de goedkoopste oplossing was. Brussel moest namelijk een gigantische financiële inspanning leveren om de Heysel gemakkelijk toegankelijk te maken vanuit de stad. 22 km nieuwe straten werden aangelegd; het net der tramlijnen moest tot daar uitgebreid worden. Er werd daarbij nog besloten het Heyselstadion te bouwen. Dit alles kostte aan de stad het voor die tijd zeer grote bedrag van 227 miljoen frank, waarin het stadion slechts voor 25 miljoen telde. Grote werken zijn in de moderne tijden, in crisisperiodes, steeds een middel geweest om arbeiders aan werk te helpen en zodoende sociale onrust te vermijden. De Expo 35 gaf tijdelijk werk aan duizenden werklozen; alleen al voor de tuinaanleg werden 500 werklozen geplaatst; er waren meer dan 900 bewakers, enz.

Er werd gestart met de grootste brok van de onderneming, het stadion, dat op een recordtijd werd neergepoot door 600 arbeiders die in ploegen werkten (eerste steen op 4 oktober 1929, inhuldiging bij de match België-Nederland op 14 september 1930). Het stadion was het werk van architect Joseph van Neck, hoofarchitect van de tentoonstelling, die eveneens de grote paleizen en de negen monumentale ingangen van de wereldtentoonstelling tekende.

Het toegangsbiljet tot de tentoonstelling bedroeg 5 frank behalve voor de eerste dag, die 20 frank kostte; de abonnementsprijs bedroeg 80 frank. Er waren ook aandelen uitgegeven en bij elk aandeel van 5.000 frank kreeg men een abonnement.

Omdat een grote brand een gedeelte van de paleizen van 1910 had verwoest, waar de hele verzameling van muntgewichten van A. de Witte is in verloren gegaan, werd er ditmaal geopteerd voor paleizen in duurzame materialen, vooral in beton, om het brandgevaar tegen te gaan. IJzer en staal zouden trouwens de bouw van alle paviljoenen domineren. De voornaamste bezienswaardigheid van de tentoonstelling was ongetwijfeld de centrale hal van de grote paleizen. Deze hal was in die tijd de grootste ruimte ter wereld die door betonnen gewelven was overspannen. De betonnen bogen die op bewegende gewrichten rusten overspannen een ruimte van 175 m bij 86 m op een maximale hoogte van 31 m. Vele specialisten kwamen kijken naar het oprichten van de bogen, wat paarsgewijs gebeurden aan een ritme van één maand per paar; ze werden gegoten in snelbeton, reeds met behulp van betonpompen. In de hal werd een modelstation gebouwd met op twaalf sporen het nieuwste binnen- en buitenlands rollend materieel. Ook de locomotief, die in 1835 de eerste tocht Brussel-Mechelen had gemaakt was er te zien. De bezoekers moesten een ticket van 50 centiem kopen om deze hal te bezoeken, doch dit gaf wel recht op een tombola waarmee duizenden vrijkaartjes voor de Belgische spoorwegen en voor de lijn Oostende-Dover te winnen waren.

De voornaamste as van de tentoonstelling was de Eeuwefeestlaan, die zich recht voor de centrale hal uitstrekt over een lengte van 800 m en die versierd was met trapsgewijze aangelegde waterbekkens met fontein die 's avonds feeëriek verlicht waren. Een grote nieuwigheid was de aanwezigheid in alle lanen van luidsprekers waarmee berichten aan het publiek konden worden gegeven en die verder muziek uitzonden. Links en rechts van het waterbekken voor de centrale hal stonden twee gebouwen met een identieke zuilengalerij; ze bestaan trouwens nog. In het gebouw op de rechterhand, wanneer men de rug naar de hal keert, waren de internationale tentoonstellingen oude en moderne kunst ingericht. De Belgische zalen gingen over het thema "Vijf eeuwen Brabantse kunst". Vele kunstwerken werden uit buitenlandse musea in bruikleen gegeven. Nederland, Frankrijk en Engeland hadden er eveneens hun eigen zalen waar ze hun oude nationale kunst tentoonstelden. Heel wat landen hadden om politieke of veiligheidsredenen besloten geen oude kunstwerken naar de tentoonstelling te sturen. De sectie moderne kunst was ongeveer op hetzelfde patroon ingericht; er waren eveneens enkele salons, gewijd aan de letterkunde. Het gebouw met de zuilengalerij aan de overzijde was de feestzaal, helemaal in rood en goud, die plaats bood aan 3.600 personen. De zaal werd gedomineerd door een gigantisch orgel met 3980 pijpen, waar elke donderdag namiddag concerten werden op gegeven. Het was in deze zaal dat, op 27 april 1935, de tentoonstelling plechtig werd geopend door koning Leopold III, nog in de rouw voor zijn vader, koning Albert. De koning was vergezeld door koningin Astrid, prins Karel en prinses Josephine-Charlotte.

Naast de feestzaal lag het paleis van het Katholieke Leven, met vier koperen koepels en zes obelisksen op het dak.

De U.S.A., de U.S.S.R. en Japan deden niet mee. Duitsland had zich normaal ingeschreven als deelnemer aan de wereldtentoonstelling. In januari 1935, toen de werken aan het paviljoen reeds aan de gang waren, trok het zich echter terug. Het inrichtend comité besloot de werken voort te zetten en in het paviljoen individuele deelnemers onder te brengen, afkomstig uit landen die niet-officieel deelnamen ofwel

deelnemers die in hun nationaal paviljoen geen plaats gevonden hadden. Japanners hadden er een volledige Japanse straat in gemaakt waar o.a. een prachtige verzameling ivoor werd getoond. Men verhandelde er ook Oosterse tapijten, stoffen, Duitse bieren en nieuwigheden van alle aard. De Duitsers hadden het trouwens moeilijk om naar Brussel te komen omdat ze met niet meer dan 10 mark (= 110 BF) het land mochten verlaten. Ze konden enkel per bus komen, wat hen toeliet de volledige reissom in Duitsland te betalen.

In het paviljoen van Groot-Brittannië werd prachtig gouden vaatwerk van Buckingham Palace getoond. Op het dak van het paviljoen had men de grootste schijnwerper ter wereld geplaatst die, als het donker was, twee of driemaal per uur werd aangestoken. Hij was in staat verschillende motieven in de hemel te tekenen. Ook het Zweedse paviljoen had een krachtige schijnwerper op het dak. Het was met zijn sobere lijnen een van de modernste van de tentoonstelling.

Frankrijk had verschillende paviljoenen, zoals dat van de stad Parijs, waar reeds de plannen voor de wereldtentoonstelling van 1937 werden getoond. Frankrijk had ook een kopie het huis van de fabeldichter La Fontaine te Château-Thiry laten bouwen op de tentoonstelling. In het paviljoen van de Franse overzeese gebieden was er een soukh ingericht, compleet van kamelen en met een detachement Senegalese gendarmes.

De Zwitsers toonden natuurlijk horloges maar ook een verzameling oude juwelen. Bulgarije had een paviljoen in zuiver traditionele stijl en het Griekse was helemaal rond een enorme wilg gebouwd; er bestaat trouwens een medaille met een zicht op dit paviljoen.

Het hoofdpaviljoen van Italië was, wat zijn architectuur betreft, een van de meest omstreden van de tentoonstelling. Op de gevel prijkten vier gestileerde bijlen in staal en glas. Er werd propaganda gemaakt voor de weldaden van het fascisme. Het paviljoen van Palestina maakte reclame voor deze steeds joodser wordende staat.

Gemengd tussen deze buitenlandse paviljoenen bevonden zich gespecialiseerde Belgische standen, waar onze nationale producten werden getoond. In het Paleis der Wetenschappen (Alberteum) bevond zich het Planetarium, waarvan het projectieapparaat nog steeds in gebruik is. Men zag er de aluminium capsule, ontworpen door prof. Piccard, waarmee Cosijn en Vander Elst op 18 augustus 1934 de derde tocht in de stratosfeer hadden gemaakt.

Een van de grote blikvangers van de tentoonstelling was de televisie. Frankrijk had in april 1935, de maand waarin de tentoonstelling haar deuren opende, haar eerste tv-zender op de Eiffeltoren geplaatst, met dagelijkse uitzendingen. In een van de Belgische afdelingen werkte er ook een tv-studio, de schermen waren slechts 12 cm x 12 cm groot en groen getint, doch in het Franse paviljoen waren er reeds schermen van 40 cm x 40 cm te zien met beelden van 180 lijnen. Het paviljoen van Belgisch Congo, met een massieve centrale toren, toonde in deze tijd toen het woord kolonialisme nog geen negatieve naklank had, zonder complexen de Belgische realisaties in Afrika. Voor het paviljoen bevond zich de olifant, gebeeldhouwd door A. Collin, die zich thans voor het museum van Tervuren bevindt.

In het paviljoen van Philips en bij andere producenten van elektrisch materiaal werden neonlampen gedemonstreerd. Côte d'Or had een eigen paviljoen waar uiteraard chocolade werd gemaakt. De firma Remy had een zeer modern paviljoen, helemaal in glas, waarin een volautomatische verpakkingsinstallatie van deegwaren veel aandacht

trok. De firma Vanderborcht stelde enkele meubels tentoon die niet zouden misstaan in een hedendaagse winkel van designmeubelen. Een nieuwigheid waren ook de koelinstallaties, vooral de automatische bierkoelers voor de horeca, die weldra de oude ijsbakken zouden vervangen.

België toonde ook fier een maquette op 1/10.000^{ste} van het Albertkanaal, dat men toen nog aan het graven was, ook een van die projecten om werklozen werk te geven. Er werd ook veel aandacht gewijd aan de voetgangerstunnel en de tunnel voor voertuigen te Antwerpen, die veel sneller dan voorzien onder de Schelde waren gelegd. In totaal waren er 8.930 exposanten waarvan 5.000 Belgen.

Helemaal aan het zuidende van de Eeuwfeestlaan bevond zich Oud-Brussel: een commercieel en vermaakcentrum waar een aantal nog bestaande Brusselse gebouwen uit de 18de eeuw waren gekopieerd. Verschillende Brusselse gebouwen uit deze periode waren ook gereconstrueerd aan de hand van oude documenten. Het voornaamste was ongetwijfeld de reconstructie van het paleis van de hertogen van Brabant, dat in 1723 door brand was vernield, ongetwijfeld het grootste verlies uit ons kunstpatrimonium. Het paleis dat gedeeltelijk stond op het huidige Koningsplein en waarvan thans de grondvesten worden blootgelegd werd gereconstrueerd tezamen met de kerk van Coudenberg, aan de overzijde van het plein; deze was in 1785 afgebroken om plaats te maken voor de kerk in de vorm van een klassieke tempel die we kennen. In het paleis was zelfs een authentieke 18de eeuwse beiaard van 24 klokken ondergebracht, waarop beiaardier Jef Denijn kwam concerten geven. Het is spijtig dat deze zeer interessante reconstructies van verdwenen Brusselse gebouwen niet op een of andere manier bewaard werden. Het personeel van Oud-Brussel was allemaal in 18de eeuwse klederdracht en de diligence deed rondritten op de tentoonstelling. Naast Oud-Brussel lag het attractiepark, een klassiek pretpark waar het valschersmspringen vanuit een toren een van de nieuwe uitvindingen was. Er was ook een zoo en naast de zoo lag een Indiaans dorp met echte indianen.

Tijdens de 194 dagen van de tentoonstelling werden er 312 congressen gehouden en een schier eindeloze rij van concerten, optochten, toneelstukken, prijskampen, gaande van welsprekendheid tot Miss World verkiezingen.

De verslagenheid bij het overlijden van koningin Astrid, die op 28 augustus de dood vond bij een verkeersongeval in Zwitserland, was te vergelijken met wat we recent hebben meegemaakt bij de dood van prinses Diana. Ondanks het feit dat, op verzoek van de koning, de rouw werd opgeheven na de begrafenis, zette dit toch een domper op de pret van de laatste weken van de wereldtentoonstelling, die haar deuren sloot op 6 november 1935.

Ondanks de slechte vooruitzichten werd de tentoonstelling een groot succes: in totaal 19.752.000 bezoekers; de laatste dag persten zich nog 525.000 bezoekers in de tentoonstelling. De tentoonstelling had 197 miljoen gekost en er waren 252.400.000 Fr. inkomsten wat een zuivere winst opleverde van 45 miljoen.

Numismatiek op de wereldtentoonstelling

We kunnen niet zeggen dat de numismatiek een grote plaats innam in de wereldtentoonstelling 1935. In het algemeen verslag van de tentoonstelling beklagde Armand Stiévenard er zich zelfs over dat men de klas 28 (munten en penningen) veel te eng had begrepen en beperkt had tot munttechniek en medailletechniek, terwijl de mogelijkheid munten en medailles tentoon te stellen over het hoofd was gezien. De

verantwoordelijken voor klas 28 waren Victor Tourneur, voorzitter; A. Everaerts, graveur aan de Munt, F. Fisch, graveur, C. Walton-Fonson, directeur van de firma Fonson, ondervoorzitters; M. Hoc, directeur van het penningkabinet was secretaris, geholpen door de graveur H. Walravens; de graveur H. Mauquoy was penningmeester. Er waren 17 exposanten, zes Franse, tien Belgen plus één uit Letland, die men, met twee medaillons in terracotta, op goed valle het uit in klas 28 had ondergebracht.

De firma Fonson stelde werken tentoon van Bonnetain, P. Dubois, Devreese, Dupont, Lagae, Verbanck, Rousseau, enz.

De firma Fisch had een eigen paviljoen waar het publiek een reductiedraaibank zag werken en een muntpers die kleine medailles met de beeldenaar der Belgische prinsen sloeg.

De Munt van België had in het paviljoen der grafische kunsten een moderne muntpers geïnstalleerd waar de gedenkmunt van 50 frank werd geslagen. Er werd ook een nieuwe elektromagnetische weegschaal getoond die te zware en te lichte stukken uitselecteerde.

De firma Walravens had een frictiepers van 200 ton geleend van de firma Dutrannoit te Charleroi.

Het huis Devigne-Hart stelde de werken tentoon van de graveur Hart uit vorige eeuw.

Het huis Bija toonde zowel gegoten en geslagen medailles.

Emile Michel was gespecialiseerd in prijsmedailles voor prijskampen.

De firma Everaerts demonstreerde de perfectie van hun reductiedraaibank terwijl de firma Paul De Greef naast medailles ook een volledige verzameling van Belgische eretekens toonde. Frankrijk was vertegenwoordigd door de Munt van Parijs (frictiepers, reductiedraaibank en muntpers) met werken van Bénard, Blin, Dammann, Dropsy, Herbémont, Nocq, Turin, enz.

Verder waren er de firma's Janvier et Berchout, Arthur Bertrand, Dusseaux et Cie (religieuze medailles).

Les Amis de la Médaille d'art hadden er ook een stand.

In de tentoonstelling van oude kunst werden er enkel 40 medailles geëxposeerd vervaardigd door de graveursdynastie Waterloos: Denis Waterloos (1593-1650) 4 medailles), Adriaan Waterloos (1600-1684) 27 medailles en Denis Waterloos de Jonge (1627-1715) 9 medailles. In de sectie moderne kunst werd er in de afdeling beeldhouwkunst enige aandacht besteed aan het oeuvre van A. Bonnetain en G. Verbanck.

Er zijn drie verschillende officiële medailles ten behoeve van de tentoonstelling geslagen:

- Er was een medaille met het profiel van Leopold III en koningin Astrid door Rau, met op de keerzijde Brussel-Bruxelles 1935; deze werd uitgedeeld aan de leiders van muziekkorpsen die kwamen spelen op het bestendig festival van de tentoonstelling.
- De rechthoekige medaille van Fernand Bonnetain met zwevende engelen op de voorzijde en een zwevende engel op de keerzijde werd als souvenir geschonken aan personaliteiten en medewerkers.
- De bronzen gelijkaardige plaket van Bonnetain met een vrouwelijke engel in

vooraanzicht met in elke hand een ruiker vergezeld elk diploma of het nu om een diploma voor een gouden, een zilveren of een bronzen medaille ging.

De Munt

De uitgifte van zilveren munten van 50 frank onder Leopold III was niet toevallig. De reden ligt nog in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog. Na de oorlog had de Nationale Bank de Duitse marken, die wettig betaalmiddel waren ingewisseld. De Duitsers hadden zelf de voordelige koers van 1,25 BF voor 1 DM vastgelegd. Het was de bedoeling dat Duitsland daarna hun marken zouden overnemen tegen dezelfde koers, wat natuurlijk nooit gebeurde. Daarbij kwam nog dat, gezien de voordelige koers, heel wat marken clandestien uit Duitsland werden ingevoerd. In de jaren dertig mocht er zelfs niet meer over deze kwestie gepraat worden om de goede betrekkingen met Duitsland niet te schaden. Resultaat: deze operatie had veel geld gekost aan de Nationale Bank, die deze sommen terugvorderde van de staat.

Door de devaluaties van de Belgische frank waren de bankbriefjes van 50 frank een relatief kleine waarde geworden die eventueel door muntstukken konden worden vervangen. Om de Belgische staat toe te laten haar schuld aan de Nationale Bank terug te betalen werd besloten de briefjes (uitgegeven door de bank) te vervangen door muntstukken (uitgegeven door de staat). De uitgifte van munten liet aan de staat toe winst te maken waarmee de schuld kon worden ingelost. Deze vervanging van bankbriefjes door munten was geen groot succes. De bevolking hield niet van deze zware munten.

In het Koninklijk Besluit van 20 december 1934, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 6 januari 1935 werd bepaald dat er tijdens de wereldtentoonstelling 40 frankstukken zouden geslagen worden, die in gelijke hoeveelheden in het Nederlands en het Frans moesten worden vervaardigd. Het type werd volledig beschreven.

Op 30 maart devalueerde de Belgische frank met maar liefst 28 %. Bij de opening van de tentoonstelling, op 27 april, moest het muntatelier er dus wettelijk gedenkmunten van 40 frank produceren, wat blijkbaar niet of praktisch niet gebeurd is. Blijkbaar wachtte men op nieuwe instructies.

Het Koninklijk Besluit van 20 december 1934 werd herzien door het KB van 1 juni 1935, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 2 juni, waarin bepaald werd dat de herdenkingsmunten een nominale waarde van 50 frank zullen hebben in plaats van 40 frank. Vermits alle andere bepalingen betreffende het stuk hetzelfde bleven, dus ook het gewicht, maakt dat het stuk van 50 frank in feite juist het dubbel weegt van de 20 frankstukken van Albert en ook van de latere 20 frankstukken van Leopold III.

Het feit dat er in dit laatste koninklijk besluit geen bepalingen staan betreffende de omloop van de stukken van 40 frank, dat ze dus ook bijvoorbeeld niet worden ingetrokken, is een duidelijk bewijs dat ze in feite niet zijn geslagen. Vermoedelijk werkte de muntpers op de tentoonstelling niet tussen 27 april en 1 juni en werd alleen de werking van de reductiedraaibank gedemonstreerd. Deze draaibank zorgde trouwens voor een nieuwigheid in de muntproductie. Normaal worden de matrijzen vervaardigd door het inponsen van een positieve patrijsstempel; voor de stukken van 50 frank graveerde de draaibank rechtstreeks de stempels. Er bestaan geen proeven van de 40 frank met Nederlandse tekst. Van het Franstalige stuk zijn er echter een ganse reeks “proeven” in goud, zilver, zilver op dikke plaat, similor, koper, koper op dikke plaat, nikkel, nikkel op dunne plaat, aluminium, tin en brons meestal met

kartelrand, enkele ook met gladde rand, die Dupriez alle als latere producten bestempeld. Het probleem is dat er van de 40 frank ook enkele zeldzame stukken bestaan in zilver, compleet met randschrift. Er zijn alleen Franstalige exemplaren teruggevonden. Het zou hier dus hoogstens om volledig afgewerkte proeven kunnen gaan, maar proeven verschillen meestal van de werkelijk geproduceerde munt door een verschillende rand of door een verschillend metaal, dus als officiële proef reeds een zeer ongewoon karakter. Ik meen dat alles in de Franstalige 40 frankstukken wijst in de richting van een niet-officiële aanmaak van deze stukken. Ze kunnen natuurlijk veel later op niet-officiële manier op de munt vervaardigd zijn, zoals zovele andere "proeven". De Belgische munt was echt geen voorbeeld van waterdichtheid op dat gebied.

Er zijn echter elementen die pleiten voor een frauduleuze aanmaak op de tentoonstelling zelf. Het zou kunnen dat later, in de loop van de aanmaak van de 50 frankstukken, de productie even is onderbroken om frauduleus enkele zilverstukken van 40 frank te slaan. Het volstond dan om de matrijs van de voorzijde te vervangen door een matrijs van de voorzijde van een proef van 40 frank; de keerzijdematrijs en de ring om het randschrift te slaan dienden niet vervangen te worden. Vermits er geen proeven van een Vlaamse 40 frank bestonden konden er natuurlijk geen zilveren exemplaren van dit type gemaakt worden. Het toezicht op het atelier in de tentoonstelling was waarschijnlijk niet streng. Een aanduiding dat er op een dergelijke manier te werk kan zijn gegaan is het bestaan van een Franstalig zilveren exemplaar met een Nederlands randschrift (Bogaert nr. 2557 B1), die natuurlijk geen enkele reden van bestaan kan gehad hebben.

Maar hoe twijfelachtig de oorsprong van deze stukken ook moge zijn, het is een feit dat deze zilveren exemplaren met randschrift toch dienen beschouwd te worden als volwaardige munten: ze zijn vervaardigd door de Munt van België, ze voldoen aan de bepalingen van een wettekst en ze kunnen theoretisch zijn geslagen tijdens de eerste maand van de tentoonstelling. Alleen een duidelijk bewijs uit archivalische bronnen, waaruit blijkt dat deze stukken niet zijn geslagen kan dit veranderen.

Deze munt is het werk van graveur Paul Wissaert (Brussel 1885, Schaarbeek 1972). Hij was de zoon van de medailleur François Wissaert. Hij was een leerling van Charles Van der Stappen en van Julien Dillens. Hij was de auteur van talrijke medailles; zijn carrière begon rond 1908. Om welke reden hij werd verkozen voor het maken van de herdenkingsmunt van de tentoonstelling is niet bekend.

H. Dewit